

# Direktiivi puhtaan ja energiatehokkaan kaluston edistämisestä

Eleonoora Eilittä

Liikenne- ja viestintäministeriö

@EleonooraE

# EU:n energia- ja ilmastopolitiikka

- EU:n kokonaispäästöjä vähennetään 2030 mennessä -40%
- Päästökauppa vastaa -43% päästövähennystavoitteesta ja taakanjako -30%
- Taakanjakosektorin jäsenmaakohtaiset päästövähennysvelvoitteet vaihtelevat 0-40% välillä (FI -39%)
- EU:n tasolla liikenne on ainoa sektori missä päästöt edelleen kasvussa. Liikenne vastaa noin viidesosasta EU:n kokonaispäästöistä
- Suomessa taakanjakovelvoitteen täyttäminen edellyttää liikenteen päästöjen puolittamista vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta
- EU:n pitkän aikavälin päästövähennystavoite nettonollapäästöistä vuonna 2050 saattaa aiheuttaa painetta korottaa vuodelle 2030 asetettuja tavoitteita

# Puhtaiden ajoneuvojen hankintadirektiivi

- Komissio on arvioinut alkuperäisen ehdotuksensa toimivuutta vaikutusarvioinnin yhteydessä ja on tunnistanut neljä pääasiallista haastetta mihin on pyritty vastaamaan uudistamalla direktiivi:
  1. Direktiivi ei edistä riittävästi puhtaiden ajoneuvojen julkisia hankintoja
  2. Puhtaiden ajoneuvojen markkinaosuudet ovat yhä pieniä.
  3. Direktiivi vaikutukset CO<sub>2</sub>- ja pienhiukkaspäästöihin sekä liikenteen energiatehokkuuteen ovat jääneet pieniksi
  4. Direktiivi ei tue riittävästi EU:n kilpailukykyä ja kasvua
- Komissio antoi 9.11.2017 direktiivin muutosehdotuksen
- Trilogeissa saavutettiin sopu 11.2.2019. Sopu vahvistettiin heinäkuussa 2019
- Jäsenmailla 24 kk saattaa vaatimukset voimaan kansallisesti

# Direktiivin soveltamisala

- Direktiivin vaatimuksia tulee soveltaa, kun ajoneuvo tai liikennepalvelu ostetaan, vuokrataan, leasingvuokrataan tai hankitaan osamaksukaupalla siltä osin, kun hankintaviranomaiset ja hankintayksiköt ovat velvollisia soveltamaan direktiivissä 2014/24/EU tai 2014/25/EU säädettyjä hankintamenettelyjä.
- Direktiivin vaatimukset koskevat vain uusia hankintoja, jotka ylittävät hankintalainsäädännössä säädetyt hintakynnykset.
- Hankintalain vaatimuksia noudatetaan esimerkiksi valtion, kuntien, kirkkojen, valtion liikelaitosten hankinnoissa sekä minkä tahansa muun hankinnan tekijä osalta silloin, kun se on saanut hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta edellä mainituilta hankintayksiköiltä.
- Soveltamisalasta rajattu pois kaukoliikenteen linja-autojen hankinnat. Direktiivin vaatimuksia ei myöskään sovelleta ajoneuvoihin, jotka on erityisesti suunniteltu ja rakennettu työkoneiksi ja jotka eivät sovellu matkustajien tai tavaroiden kuljettamiseen.

# Direktiivin soveltamisala

CPV Code		
60112000-6	Public road transport services	Joukkoliikennepalvelut maanteitse
60130000-8	Special-purpose road passenger-transport services	Matkustajien erikoismaantiekuljetukset
60140000-1	Non-scheduled passenger transport	Tilausmatkustajaliikenteen palvelut
90511000-2	Refuse collection services	Jätteiden keruupalvelut
60160000-7	Mail transport by road	Tieliikenteen postikuljetukset
60161000-4	Parcel transport services	Pakettien kuljetuspalvelut
64121100-1	Mail delivery services	Postin jakelupalvelut
64121200-2	Parcel delivery services	Pakettien jakelupalvelut

# Poikkeukset

Jäsenmaat voivat myöntää poikkeuksen direktiivin vaatimuksista tietyille ajoneuvoille:

- ajoneuvot, jotka on suunniteltu ja rakennettu tai muunnettu ainoastaan asevoimien käyttöön
- ajoneuvot, jotka on suunniteltu ja rakennettu käytettäväksi pääasiassa rakennustyömailla, louhimoissa, satamissa tai lentokentillä
- ajoneuvot, jotka on suunniteltu ja rakennettu tai muunnettu väestönsuojelun, palolaitosten ja yleisestä järjestyksestä vastaavien voimien käyttöön
- Panssariajoneuvot, ambulanssi, ruumisauto, pyörätuolinkäyttäjälle tarkoitettu M1 ajoneuvo

# Direktiivin vaatimukset

- Direktiivin koskee vain sopimuksia, joista on lähetetty tarjouskilpailukutsu 2. elokuuta 2021 jälkeen, tai jos kutsua ei ole lähetetty, joiden osalta on aloittanut hankintamenettelyn 2. elokuuta 2021 jälkeen
- Direktiivi ei aseta vaatimuksia voimassa oleviin sopimuksiin vaan koskee ainoastaan uusia hankintoja
- Direktiivi asettaa nolla- ja vähäpäästöisille ajoneuvoille minimivaatimukset kahdelle hankinta-ajanjaksolle: 2.8.2021- 31.12.2025 ja 1.1.2026-31.12.2030
- Kummallekin ajanjaksolle edellytetään kaikille jäsenmaille prosentuaaliset vähimmäismäärät puhtaita ajoneuvoja julkisissa hankinnoissa
- Vähimmäisvaatimukset ovat jaettu kolmeen eri ajoneuvoluokkaan; henkilö- ja pakettiautot, raskas kalusto ja linja-autot

# Henkilö- ja pakettiautoille asetetut vaatimukset

Puhtaan ajoneuvon määritelmä:

- Vuosina 2021-2025 enintään 50 CO<sub>2</sub> g/km
- Vuosina 2026-2030 0 CO<sub>2</sub> g/km

Suomelle asetettu määrällinen velvoite:

- Kaikista uusista hankinnoista 38,5% ajoneuvoista tulee olla puhtaita ajoneuvoja kumpanakin hankinta-ajanjaksona



# Raskaalle kalustolle asetetut vaatimukset (N2 ja N3)

Puhtaan ajoneuvon määritelmä:

- Ajoneuvo joka kulkee 100% jakeluinfradirektiivin (2014/94) määritelmän mukaisella vaihtoehtoisella polttoaineella, eli biopolttoaine, sähkö, kaasu tai vety
- Biopolttoaineiden osalta vaatimuksena on, että tuotannossa ei ole käytetty ns. high-ILUC raaka-aineita

Suomelle asetettu määrällinen velvoite:

- Kaikista uusista hankinnoista ensimmäisenä hankinta-ajanjaksona 9% ja toisena hankinta-ajanjaksona 15% tulee olla puhtaita ajoneuvoja

# Linja-autoille asetetut vaatimukset

Puhtaan ajoneuvon määritelmä:

- Ajoneuvo joka kulkee 100% jakeluinfradirektiivin (2014/94) määritelmän mukaisella vaihtoehtoisella polttoaineella, eli biopolttoaine, sähkö, kaasu tai vety.
- Biopolttoaineiden osalta vaatimuksena on, että tuotannossa ei ole käytetty ns. high-ILUC raaka-aineita

Suomelle asetettu määrällinen tavoite:

- Kaikista uusista hankinnoista ensimmäisenä hankinta-ajanjaksona 41% ja toisena hankinta-ajanjaksona 59% tulee olla puhtaita ajoneuvoja

Sähköbussien alatavoite:

- Hankintaosuudesta 50% tulee olla täyssähköbusseja

# Kansallisen lainsäädännön valmistelu

- Edellyttää uutta lainsäädäntöä
- Lainsäädännön valmistelun tueksi perustettu työryhmä
- Työryhmän tehtävänä arvioida eri toteutusvaihtoehtoja ottaen huomioon alueelliset eroavaisuudet ja kustannustehokkuus
- Ilmasto- ja energiaministeriryhmän käsittely
- Luonnos hallituksen esityksestä lausunnoille
- Lausunto kierroksella saatu palaute huomioidaan jatkotyössä
- Käännös ja laintarkastus
- Hallituksen esitys eduskunnan käsittelyyn loppukeväästä 2020
- Direktiivin asettamat vaatimukset astuvat voimaan kesällä 2021

# Kiitos!